

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redakcija, Amministratore: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCOVENEK

Bollettino No 861

Un sommergibile nemico affondato

Un »Spitfire« abbattuto nel cielo di Malta

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Le giornate di ieri é trascorsa calma su tutto il fronte dell'Egitto.

Nel cielo di Malta uno Spitfire veniva abbattuto in combattimento da cacciatori tedeschi.

La torpediniera »Libra« al comando del capitano di corvetta Carlo Brancia di Apricena ha affondato un sommergibile nemico.

Vojno poročilo št. 861

Sovražna podmornica potopljena

Nad Malto sestreljen en »Spitfire«

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Včeraj je vladal mir na vsem egiptovskem bojišču.

Nad Malto so nemški lovci v letalskem boju sestrelili en »Spitfire«.

Torpedovka »Libra« je pod poveljstvom korvetnega kapitana Carla Brancia Apricena potopila eno sovražno podmornico.

Pomen italijanskega letalstva v Sredozemlju

Rim, 5. oktobra. AS. V zadnjem uradnem sporočilu angleške admiralitete je jasno razvidno, da so bili za angleško plovbo v Sredozemlju največja nevarnost italijanski torpedni letalci. Važno je priznanje, s katerim sovražnik potrjuje pomembnost italijanskega letalstva v bojih na morju. Primerno je v zvezi s tem pripomniti, da je sodelovalo v zadnjih dveh pomorsko-letalskih spopadih v dneh 13., 14. in 15. junija ter 11., 12., 13. in 14. avgusta skupno 1250 italijanskih letal, ki so spustila na sovražnika okoli 350 ton

bomb in torpedov ter zadala sovražniku naslednje izgube: potopila so tri križarke, 4 rušilce in 16 parnikov, poškodovala pa dve bojni ladji, dve letalonosilki, 11 križark, dva rušilca, 18 parnikov in 9 drugih ladij. V spopadih s sovražnim letalstvom so italijanska letala sestrelila 99 nasprotnih letal, dočim se 50 lastnih letal ni vrnilo v oporišča. V teh slavnih dneh, v katerih je bila tako zelo zmanjšana sovražna pomorska moč, so se izkazale posadke kraljevega letalstva z neprekosljivim junštvom.

Odlikovani letalci na vzhodu

Donsko bojišče, 5. okt. AS. Nekaj kilometrov od Dona na enem izmed sprednjih letališč čisto blizu kraja in nebu, kjer se je italijansko ogledniško letalstvo brez meja žrtvovalo, je armadni poveljnik izročil priznalna odlikovanja tistim posadkam, ki so se najbolj odlikovale. General se je obrnil na pogumne posadke ter jim predložil dragocene pomen sodelovanja letalskih oddelkov v srčnih bojih, ki so prikovali sovražnika na njegove postojanke. Z ogle-

dovanjem sovražnih sil, s stalno navzočnostjo ter po neprestanih zvezah z oddelki na bojišču je italijansko letalstvo omogočilo vse, kar je bilo potrebno za nastop proti sovražniku. Zahvaljuje se tudi pilotom in specialistom prevoznih eskadril, ki so se prav tako udeleževali bojov, prišli do prvih bojnih črt, kjer so pristajali na ozemlju brez letališč, da so lahko hitro prevažali ranjence.

Hitler odlikoval guvernerja Črne gore

Rim, 5. okt. AS. Hitler je odlikoval z velikim križem nemškega orla z meči armadnega generala Aleksandra Pirzija Birolija, guvernerja Črne gore.

Nečloveško postopanje z japonskimi interniranci

Tokio, 5. oktobra. AS. Govornik poročevalske službe pri japonski vladi je objavil zanimiva odkritja o nečloveškem postopanju z japonskimi jetniki in interniranci, ki so morali prestopiti vsemogoče zapostavljanje in slabo ravnanje od strani angleških oblasti, preden so se kot zamenjanci vrnili na Japonsko. Tako je bilo v Indiji nad 3000 Japoncev zaprtih v živinske vagonne in so morali tako več dni potovati v nepopisnih zdravstvenih razmerah. Teh 3000 Japoncev so spravili v koncentracijsko taborišče Purana blizu Novih Delhov, kjer so morali spati na golih tleh, ki so bila še vsa razmočena od dežja. Hrana je bila skoro neuporabna. V taborišču so se širile bolezni, kar je še povečalo pomanjkanje zdravil in nezadostna nega. Celo z uradniki japonskega konzulata so zelo slabo postopali in uradniki uradnikom konzulata v mestu Colombo so odvzeli ves denar in dragocenosti in jim niso ničesar vrnili, ko so zapustili Indijo.

Manifestacije v Bolgariji

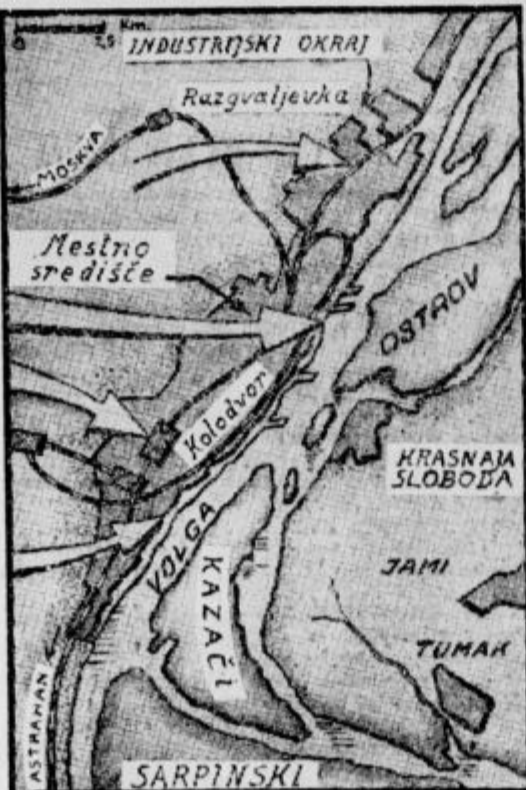
Sofija, 5. okt. AS. Ob 25-letnici nastopa vladarja kralja Borisa, ki pade ravno na praznik bolgarske neodvisnosti, so bile po vsej državi velike slavnosti z udeležbo velikih ljudskih množic. V Sofiji je bila slovesnost v katedrali Aleksandra Nevskega. Udeležili so se je člani vlade, najvišje vojaške in civilne osebnosti, člani diplomatskega zbora, med katerimi je bil tudi italijanski minister na bolgarskem dvoru. Listi so posvetili vladarju obširne članke, v katerih povzdigujejo njegovo modro delo, s katerim je dosegel združitve vseh bolgarskih krajev, dobrobit in mednarodni ugled Bolgarije.

Stalin se otresa odgovornosti

Bern, 5. okt. AS. Švicarski tisk piše v zvezi z dejstvom, da je Stalin odločil mesto vrhovnega sovjetskega poveljnika in na to mesto imenoval maršala Sapošnikova, da je to jasen znak, da bi se rdeči diktator na ta način rad otresel neposredne odgovornosti za potek vojnih dogodkov zlasti pred vedno hujšimi novicami, ki prihajajo iz Stalingrada. Tukaj so

Nadaljevanje bojev v Kavkazu

V Stalingradu je bilo zasedeno novo področje — Uspešni napadi na severu — Nemški septembrski uspehi v boju proti sovjetskemu brodogradu

Hitlerjev glavni stan, 5. oktobra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

V severozahodnem Kavkazu in južno od Tereka so nemške čete, podprte z letalskimi oddelki, vrgle sovražnika iz bunkerjev in gozdnih postojank. Severovzhodno od Mozdoka je bila pokončana glavna nekega sovjetskega konjeniškega polka. Prijeti so bili več sto ujetnikov. V pristanišču Tuapse so vojna letala poškodovala 7000 tonsko sovjetsko petrolejsko ladjo.

V boju za Stalingrad so pešci in oklepani oddelki v tesnem sodelovanju z letalskimi silami za bližinske boje v trmastih bojih od hiše do hiše zavzeli nadaljnje dele severnega mestnega področja. Sovjeti so imeli velike krvave izgube. Devet tankov je bilo uničenih. Nočni napadi so bili naperjeni na sovjetska letališča, tovarske postojanke in železniške proge vzhodno od Volge.

Pri neuspešnih napadih na mostišče Voronež je sovražnik zgubil v zadnjih dveh dneh 21 tankov.

Lastni napadi jugovzhodno od Ilmenskega jezera so tudi včeraj dobro napredovali. Zavzeti so bili kraji in obklojene sovražne sile so bile uničene. Na bojišču med zgornjo Volgo in Ladoškim jezerom so lastne napadalne čete razbile večje število sovražnih bunkerjev in postojank. Tudi letalstvo je nadaljevalo s svojimi napadi na sovražne bunkerje, tanke ter na zbirališča sovražnih čet.

V Finskem zalivu je bil z bombnimi zadetki poškodovan en čistilec. V boju proti Sovjetski Rusiji je nemška vojna mornarica v Črnem morju s hitrimi čolni potopila 24 ladij z 62.000 tonami, na Vzhodnem morju pa eno podmornico ter en čistilec min. V istem času je nemško letalstvo v Črnem morju, na Volgi in v Ladoškem jezeru potopilo 11 trgovskih ladij ter poškodovalo 26 ladij ter en plavalni dok.

pilo 11 trgovskih ladij ter poškodovalo 26 ladij ter en plavalni dok.

Od vojnih ladij pa je bila potopljena ena topničarka, en torpedni čoln, en čistilec ter ena stražna ladja, poškodovana pa sta bila dva iskalca min, tri topničarke in 4 stražne ladje.

Pred nizozemsko obalo so iskalci min v noči na 4. oktober v pomorski bitki z angleškimi hitrimi čolni z učinkovitim topniškim ognjem napadli angleške čolne.

V bojih na donskem bojišču je junosko umrl v prvi bojni črti dne 3. oktobra poveljujoči general tankovskega oddelka Freiherr von Langermann und Erlencamp, nosilec hrastovega lista z viteškim križem železnega križa. Ob njegovi strani je padel poveljnik neke madžarske divizije polkovnik Nagy v boju za svobodo Evrope.

Berlin, 5. oktobra. AS. Iz vojaškega vira so je izvedelo, da so se 5. oktobra z nezmanjšano silovitostjo nadaljevali boji v Stalingradu. Kljub temu, da je boljševiška protiletalska obramba na vzhodni strani Volge z velikim zapornim ognjem ovirala letalske napade na severne mestne predele, so nemške letalske skupine od zore dosegale svoje cilje. Bombe so zadele tudi sovražne topove na zahodnem bregu Volge, tri protiletalske topove itd. Mnogo sovjetskih topov zavzela nemška pehota. Boji so trajali pozno v noč in letala so med drugim naredila velikansko škodo v velikih tovarnih za traktorje, spremenjeni v utrdbo. Sovjetski strelci so se vgnezdili na cestah proti severu. Tudi te je bilo nemško letalstvo ter podpiralo pehoto. Velika škoda je nastala tudi na železniških progah, kjer je bilo v celoti uničenih 18 vlakov. Nek vlak je imel nad 30 petrolejskih cistern in več vagonov, polnih municije. Vse to je zledele v zrak. Bombnike so spremljali nemški, romunski in hrvaški lovci ter sestrelili skupno nad 30 sovjetskih letal.

Pomemben govor maršala Goeringa

Nemčija je dobila kmetijsko bitko ter bo zagotovila prehrano Nemčiji in Evropi

Berlin, 4. oktobra. AS. Ob dnevu žetve je včeraj popoldne v berlinski Sportni palači bila slovesna prireditev, pri kateri je maršal Göring kot pooblaščenec za izvedbo nemškega štiriletnega gospodarskega načrta imel govor množici narodnih socialistov ter kmetijskih delavcev, ki so na zborovanju zastopali različne nemške pokrajine. Mogočno zborovanje, ki se ga je udeležil tudi minister za propagando dr. Goebbels, je začel kmetijski in prehranjevalni minister Backe, ki je navzočim prinesel Hitlerjev pozdrav. Omenil je Hitlerjevo pohvalo kmetijskih delavcev ter dejal, da so nemški kmetje pogosto premagovali nezaljšane težave ter znali tudi po vzhodnih predelih dobiti kmetijsko bitko in tako zagotoviti nemškemu ljudstvu in Evropi njuno prehrano.

Nato je maršal Göring izročil zaslužnim kmetom visoko Hitlerjevo odlikovanje, namreč viteški križ reda železnega križa za vojne zasluge. Potem je imel govor v katerem je med drugim dejal:

V tej veliki vojni za bodočnost nemškega ljudstva se beseda »bojevati se« neprenehoma druži z besedo »delati«. Nemški kmetje so v njej navzlic ogromnim težavnim in navzlic pogosto neugodnim vremenskim razmeram dosegli vrsto uspehov, ki bi bili vredni največjega občudovanja tudi v rednih časih. Ker smo se spominjali trpljenja nemškega naroda zaradi angleške zapore v pretekli svetovni vojni sem o pravem času ukrenil vse, da zagotovim nemškemu narodu prehrano.

Zaradi pomanjkljive žetve so preteklo zimo nastopile težave, toda zdaj je čisto mirno moči reči, da so že premagane. Nemčija je zasedla najrodovitnejše predele v Evropi in če bo kdo moral trpeti posledice blokade, zatrdno to ne bodo Nemci, temveč Angličani.

V nasprotju z nasprotnimi zlobnimi glasovi sovražnikov propagande so prehranjevalne razmere v zasedenih pokrajinah kaj daleč od tistega, kar trdi nasprotnik. Zaradi ugodnega položaja,

ki je nastal med vojnimi nastopi, se nemške oborožene sile lahko hranijo same po vseh predelih kjer so, ne da bi bilo treba naenajeti zaloge, namenjene civilnemu prebivalstvu.

V obračunu o preskrbi so seveda tudi številke o tujih delavcih v Nemčiji, katerih je čez šest milijonov, in tudi za ujetnike, ki delajo in jih je nad 5 milijonov. Neresnične so zlobne novice o gospodarstvu in o notranjem položaju v Nemčiji. Najbolj kočljiva doba je bila zdaj premagana tudi v prehrani. Prav res je, da so boljše do tal podrli in požgali prav vse, toda mi zdaj delamo za obnovitev. Spravljamo v obrat klavnice, tovarne za konzerve, za piškote in za špagete. Kmetijstvo v teh predelih nudi sleherni božji dar. Nekega dne se bo videlo, kako potrebna je bila ta vojna z Rusijo, da se rešimo more gospodarskih stisk.

Glede notranjega položaja je treba povedati, da bo tistih nekaj saboterjev in dobičkarjev, ki bi mislili nadaljevati s svojim zločinskim delom, neizprosno padlo pod vojni zakon in bodo svoj zločin plačali z visilicami.

Glede surovin je Nemčija svojemu lastnemu bogastvu v premoži in železu pridružila še obsežne rudarske predele na vzhodu.

Socialne razmere, ki so jih nemški bojevniki našli v tako imenovanem sovjetskem rajju, kažejo, da ni mogoče govoriti o razredni diktaturi v državi, ki jo dejansko obvladuje junostvo in kjer ljudstvo hira v najhujši bedi. Ne dosti boljše so življenjske razmere delavcev v tako imenovanih velikih demokracijah. Tudi tam vlada povsod beda in gospod Roosevelt te žalostne resnice ne more zanikati.

Kar se tiče žrtve divjih angleških letalskih atentatov na Nemčijo imam v rokah izvirne listine, iz katerih je razvidno, da je neki angleški letalski general zapovedal zadevati civilna bivališča, ker so dosti važnejša od tovarn. A ko bo pobit sovražnik na vzhodu, bomo obračunali z Anglijo.

Smešno so bobneče napovedi o drugem bojišču in nesmiselne številke o ameriški vojni izdelavi. Smešne in nesmiselne so govorice nasprotnikove propagande, da bi v nemškem vojnem vodstvu ob Hitlerju bil cel parlament generalov. Odgovoren je samo in edino Hitler, ne pa tisti, ki imajo nalogo, izpolnjevati njegove zapovedi. Smešno so tudi trditve, da je maršal Göring naložil v tujini večino svojega bogastva. Sovražniki naj povedo, kje je to bogastvo skrito.

Pod Hitlerjevim vodstvom so v sedanjih vojni bili doseženi sijajni uspehi. Bljuzgava zima bo zahtevala še trde žrtve, ki pa bodo vsekakor lažje, kakor pa so bile lanske zime. Sovjeti navzlic najhujšim vremenskim okoliščinam niso mogli doseči nobenega odločilnega uspeha. Zato je treba za vsako ceno preprečiti žrtve, ki jih zahteva sedanja vojna. Vojno bomo dobili, ker jo moramo dobiti. Nezmagljivi bomo, dokler bo nemška skupnost strnjena v granitnem sklopu.

Železniška nesreča v Indiji

Lisbona, 5. oktobra. AS. Agencija Reuter poroča iz Bombaya, da sta 300 km od Bombaya trčila dva vlaka. Mrtvih je 12, ranjenih pa 35.

Stalin opominja Anglosase

Stalin zahteva, naj zavezniki v celoti in takoj izpolnijo svoje obveznosti Osuplost v Ameriki

Rim, 5. oktobra. AS. Sovjetski radio je objavil naslednje uradno sporočilo: Moskovski dopisnik »Associated Pressa« je poslal Stalinu pismo, v katerem ga prosi, naj mu ustno ali pismeno odgovori na tri vprašanja, ki so ga zanimajo ameriško javnost. Stalin je odgovoril z naslednjim pismom: »Gospod Cassidy, dopisnik »Associated Pressa«. Ker sem zelo zaposlen in Vas ne morem povabiti na razgovor, Vam s tem kratkim pismom odgovarjam na postavljena mi vprašanja:

1. Kakšno mesto zavzema v sovjetski javnosti vprašanje drugega bojišča? Odgovor: zelo važno mesto. Lahko se reče, da mesto prvega reda.

2. Kakšen je učinek zavezniške pomoči Sovjetski Zvezi in kako bi bilo mogoče to pomoč pomnožiti in izboljšati? Odgovor: V primeri s pomočjo, ki jo daje Sovjetska Zveza zaveznikom, ker priteguje nase glavno nemških oboroženih sil, je zavezniška pomoč Sovjetski Zvezi kaj malo izdatna. Kar se tiče pomnožitve ali izboljšanja te pomoči, je potrebno samo eno, to je da zavezniki v celoti in takoj izpolnijo svoje obveznosti.

3. Kakšna je odporna sposobnost Sovjetov?

Odgovor: Predpostavljam, da sovjetska odporna moč ni manjša, marveč je mogoče celo večja od moči Nemčije ali katere koli druge sovražne države. — Stalin.

Buenos Aires, 5. okt. AS. Iz Newyorka poročajo, da je bila javnost Združenih držav globoko osupla nad Stalinovim odgovorom dopisniku agencije Associated Pressa v Moskvi glede tega, kakšno mesto zavzema v sovjetskem javnem mnenju vprašanje drugega bojišča, potem obseg pomoči, ki jo dajejo zavezniki sovjetski Rusiji in kako je mogoče pomnožiti in povečati to pomoč. Stalin je odgovoril v pismu na ameriškega dopisnika, da zavzema vprašanje drugega bojišča zelo važno, lahko se reče celo prvo mesto v sovjetski javnosti; z ozirom na to, da Sovjetska zveza privzema nase glavno nemških oboroženih sil, je pomoč, ki jo nudijo zavezniki Sovjetski zvezi, zelo malo izdatna. Kar se tiče izboljšanja in povečanja te pomoči, je po Stalinu potrebno samo eno: da zavezniki v celoti in brez odlašanja izpolnijo svoje obveznosti.

† Časnikar Janez Gregorin

Zdenko Kalin: Janez Gregorin

V nedeljo popoldne ob pol 5 je smrt iztrgala pero iz rok književniku in časnikarju Janezu Gregorinu, dolgoletnemu stanovskemu tovarišu urednikov »Slov. doma« in »Slovenca«. Ze dolge mesece ga je mučila zavrtna slabost srca, ki mu je skoraj popolnoma preprečila vsako udeleževanje. Zadnje čase pa so se boleznj srca pridružile še druge notranje bolezni, ki so mu pretrgale niti življenja že v 31. letu starosti.

Kljub mladim letom je Janez Gregorin v širokem krogu bil poznan že zaradi svojih svojiskih lastnosti, ki so dokazovale njegovo izredno in neugnano notranjo silo, silno ljubezen do lepote in resnice. Že v dijaških letih, v katerih se je kakor večina naših dijakov boril z bormimi in tesnimi razmerami, je Janez pokazal izredno razgibanost. Že kot šestdesletnik in naslednja leta je pisal v dijaški list »Zar« ne le novelice in podobne literarne prispevke, ampak že zrele filozofske eseje, ki so dokazovali, kako zgodaj je dozorel njegov bistri um. V dijaških letih je tudi že začel z vso vnemo brati in je ostal knjigam zvest do zadnjega.

Bil je izredno načitan, zaradi tega tudi oster in marsikdaj neukrotljiv debater, katerega ni vodilo samo znanje, ampak tudi nad vse ravna smer njegovega poštenega prepričanja. Prav tako v dijaških letih je vzklikal v njem tista velika ljubezen do domače zemlje, ki je našla višek prav v njegovem izživljanju na gorskih vršičah naših planin. Z jekleno voljo se je razgrizel v stene in grebene vršacev in jih premagoval s tovariši. Kdo bo seštel vse njegove prvenstvene vzpone, med katerimi jih je bilo največ prav v krušljivih stenah Kamniških planin. Lepota gora ga je začarala. Želji po lepoti se je pri nem pridružila najočitnejša poteza njegovega značaja — prezir do nevar-

Planincu, ki je odložil pero

Danes zjutraj je prišlo v uredništvo pretresljiva vest, da se je Janez Gregorin po kratkotrajni hudi bolezni preselil za vse čase v božje šotore. Bil je znan zlasti med planinci, med katerimi je veljal za moža, ki mu ni bila nobena steza prestrašna, nobena gora previsoka. Zapri je oči, ki se nikoli niso mogle do sitga nagledati vsega tisočletnega pečevja, s katerim je oblikoval Stvarnik našo zemljo, odrenelci so preti, ki so grebali po ruševju in vresju, ovenelo je erce, ozaljšano z junastvom, in njegova desnica je odložila pero, ki je pisalo hvalnice kraljestvu Zlatoroga.

Pri »Slovenskem domu«, čigar sodružnik je bil, je pisal pred leti Janez Gregorin tudi o športu. Z darom književnika, ki vse vidi in o vsem premišljuje, je zanesel v slovensko športno reportažo novega duha. Njegova primera je bila vredna cekina, njegov jezik je bil govornica duhovitega umetnika. Ljudje, ki jim ni bilo mar, kaj se godi na zelenih igriščih, kaj na belih poljanah, so začeli brati tudi športna poročila, ki jih je pisal Janez Gregorin. Črpal je iz svoje široke strokovne razgledanosti, pripovedoval pa je sočno in sodeli pravično, da se je v kratkem času povzpeli tudi na tem področju med zaželeno poročevalce. S smrtjo Janeza Gregorina je nastala tudi v slovenskem planinskem in športnem pripovedništvu vrzel, ki jo bo težko pozabiti. Svojem in mnogoterim planinskim tovarišem, ki so izgubili enega najboljših in najzvestejših, naše sožalje.

nosti, zaljubljenost v tveganje in po doseženem uspehu notranje zadovoljstvo. Prav zato je morda prav on v planinah sorazmerno dosegel izredne uspehe, saj se je kot skromen dijak lotil nešteto krat slabo opremljen najtežjih nalog in jih tudi izpolnil.

V kasnejših letih je pokazal pokoini Janez svoj pravi klic: v dnu svoje duše je bil pesnik, ki je vedno pokazal svojo umetniško dušo. Prišel je za pero in ko ga je pot privedla v časnikarski stan, je našel prav v tem poklicu izpolnitev svojih notranjih težni. Za časnikarja je bil kakor rojen, saj je bil doma na vseh področjih kulturnega življenja. Začel je z živahnimi športnimi poročili, ki so bralcem pokazala tudi drugo lice športa, nato pa prešel na vsa mogoča vprašanja. Bil je vester in temeljit prikazovalec naše glashene in upodabljaljoče umetnosti. Svoje mehko in dohro srce je izdal ob umetniško pisanih reportažah sicer čisto navadnih dogodkov s ceste. Vse, kar je napisal, je govorilo njegovo besedo, je pričalo o njegovem osebnem gledanju in dokazovalo, da se je zrelemu opazovanju in trezni sodbi pridružil lep literarni slog.

S kakšnim zanimanjem so brali ljudje

Novo slovensko delo v ljubljanski Drami

Ob krstni predstavi Gregorinovega dramskega cikla »Oče naš« v sredo 7. oktobra v Drami ob 17. uri

Ko so se začele prejšnji mesec v naši Drami priprave za letošnjo sezono, smo bili radovedni, katere bo letošnja prva slovenska izvirna novost. Ko smo izvedeli, da Gregorinov dramski ciklus »Oče naš«, smo takoj registrirali v našem listu ter naprosili gospoda avtorja za rokopolis, po katerem smo naznanili vsebino zanimive slovenske dramske novost. Sedaj pa, ko je ta dramski ciklus tik pred odsko upodobitvijo, saj bo to sredo zaživela prvo svojo predstavo, smo se obrnili na gospoda pisatelja, člana našega gledališča g. Edvarda Gregorina za nekaj podatkov o pisanju in igranju te svoje letošnje novitete. Gospod pisatelj, sam igralec idejne vloge in režiser, ki že skoraj 25 let deluje z velikim uspehom v našem gledališču, ves predan Taliji in peresu, me je z veseljem sprejel ter mi na posamezna vprašanja zadovoljno odgovarjal, za kar se mu najlepše zahvaljujem.

»Kako ste prišli na misel napisati to stvar in v taki obliki?«

— »Sam razmišljam o povodu in vzroku. Ta misel se je pojavila v meni kar nepričakovano. Kakor da bi mi od nekega zavpil nekdo, mi povedal naslov, in me podžgal z idejo: »Oče naš... Sedem podob iz življenja.«

S tem mi je bilo dano vse. Od tega trenutka, ki sem ga občutil nenavadno močno in ne vsakdanje, je vsajala v meni misel, vedno močnejša, vedno jasnejša, kakor, ko posije v jutro sonce ter nam razkaže božji svet...«

Začel sem delati na tem osnutku in razodevalo se mi je potem vse kar samo po sebi. Nisem študiral razlag »Očenaša«, nobenega takega odrskega dela ne poznam, in ga menda ni — igralce sem, in v tem je vzrok, da se je misel realizirala v to obliko.

Neki gospod mi je dejal: »Čudno je — napisali ste »INRI«, v času obiskanja.« »Kralj z neba« — in zdaj »Očenaša«. Od kod imate vi to, in zakaj?«

Morda se komu zdi res čudno; zakaj, igralci smo, pravijo, posvetni ljudje. Jaz pa mislim, da prav zato, ker sem v službi gledališča, mi je bilo dano, da izvršim to delo in sicer prav v gledališki obliki.

Povod za to, ki me kakor gonilna sila žene k temu, in to čisto podzvestno — je moja pokojna mati. Bila je skrita krščanska žena, polna pravega duha. Ni mi veliko govorila o teh rečeh, vendar mi je, otroku, morda s križem na čelu, dala v dušo svojega duha. —

»Kako ste razdelili svoj »Očenaša« in kaj je njegova temeljna misel?«

— »Moj očenaš ima uvod in sedem podob iz življenja — sedem enodejank. Vsaka je celota zase. Vse skupaj pa so mišljene kot povezana celota. Veže jih namreč oseba, ki nastopa pod imenom »Znanec«.

negov podlistek »V pečevju«. Prav ljubezen do jezika je bila rdeča nit, ki se je vlekla skozi vse njegovo časnikarsko delo. Tudi kot prevajalec je užival zaslužen sloves, saj je oskrbel dnevnikom mnogo prevodov novel in priredil zbirko prevodov »V borbi z goro«, ki jih je založila Planinska Matica.

Janez Gregorin je bil vsestranski, zanimal se je za vse in se lotil skoraj slehernega vprašanja našega javnega in kulturnega življenja. Če je človek gledal njegovo ljubezen do športa in do planin, skoraj ni mogel razumeti, kako se s tem more družiti književnost, nagnjenje do filozofije, življenjska prešernost, globoka vernost. Sama nasprotja, kakor jih pokaže lahko le umetnik. Vse to je izviralo pri njem iz neugnan silovitosti, ki je ni nikdar prikrival. Če se je za stvar zavzel, jo je tudi izpolnil, čeprav ni nihče pričakoval. Zmeraj naprej, brez odhoda, brez počitka, to je bilo njegovo geslo, čeprav se ga morda ni zavedal. Prav ta neugnanost, ta nepokoj sta bila tudi vzrok, da je spocetka zanemarljivo svojo bolezen. Hotel se je pregrizti s stisnjenimi zobmi skozi njo. Do zadnjega je upal, da bo še hodil, še delal, še pisal. Živel je v trdni veri, da bo še napisal veliko književno delo, epopejo naših planin in njihovih ljudi.

Sele ko so mu hude bolečine nakazovale, da srce kljub železni volji ne bo zmoglo, je uvidel, bridko resnico. Sprejel jo je pogumno, uredil svoje zemске račune in tako pripravljen odšel pred najvišjega Sodnika. Kot star bojevnik in delavec se bo spočil v domači zemlji, njegova duša pa v objemu Stvarnikovem. Naj počiva v miru!

Odkrita komunistična tiskarna

Ljubljana, 5. oktobra.

Pristojna oblast je v Jernejevi ulici v Siskih odkrila in zaplenila skrito komunistično tiskarno. Bila je skrita pod neko hišo in je vanjo peljal skrit roj. Varnostni organi so odkrili »stavni stroj, veliko množico papirja za »Slovenskega poročevalca« in rdečo svilo za komunistične zastave. Enega sodružnika so ujeli, drugi pa je bil na begu ustreljen.

Nič ni tako skritega, da se ne bi odkrilo...

Lepa cerkvene slovesnosti

Preteklo nedeljo smo imeli v Ljubljani več lepih cerkvenih slovesnosti, ki so privabile v cerkve velike množice pobožnih vernikov.

V župni cerkvi sv. Jakoba so slovesno praznovali rožnovensko nedeljo. Od četrta na šest zjutraj naprej so se vse dopoldne vrstile ev. maše, katerim je prisostvovalo veliko število domačih župljanov, pa tudi iz drugih župnij so prišli verniki, da se udeležijo rožnovenskih slovesnosti. Ob 11 dopoldne je bil pred cerkvijo sprejem prevz. gosp. knezoškofa dr. Gregorija Rozmana, ki je imel takoj nato govor in zatem slovesno pontifikalno ev. mašo. Pevski zbor je pri maši izvajal v spremstvu orkestra Rihovskega Missa Loretta. Zvečer ob pol sedmih je bila zaključena slovesnost: molitev za zadobitev odpustkov, procesija po cerkvi, molitev sv. Rožnega venca s petjem ter slovesne litanije Matere božje z zahvalno posmijo.

V cerkvi Marijinega Oznanenja so v nedeljo posebno slovesno obhajali god sv. Frančiška Asiškega, ustanovitelja frančiškanskega, kapucinekega in minoritskega reda. Ob devetih dopoldne je imel cerkveni govor in pontifikalno ev. mašo stolni dekan g. dr. Fr. Kimovec. Med mašo je lepo prepeval Sattnerev pevski zbor. Ob šestih zvečer je bila sklepna pobožnost tridenavnice. Cerkevni govor je imel g. p. Odilo, ki je govoril o Katoliški akciji in liturgiji. Sledile so slovesne litanije in nato je bil podeljen papežev blagoslov. Prostorna cerkev je bila nabitno polna.

God sv. Terezije Deteta Jezusa so obhajali v dveh cerkvah. V karmeličanski cerkvi na Selu je bila slovesnost v čast sv. Mali Tereziji že v petek, 2. oktobra ob petih popoldne. Pridigo je imel stolni kanonik g. Janko Gogala, nato je bila blagoslovitev rož in pete litanije Matere božje. V soboto, na petinštirideseto obletnico smrti sv. Male Terezije, so bile od 7 do 11 vsake pol ure ev. maše. Popoldne je imel pridigo g. Spendal, po pridigi je bil blagoslov rož in pete litanije. V svetišču sv. Terezije Deteta Jezusa na Kodeljevem so obhajali praznik Male Cvetke v nedeljo, 4. oktobra. Na predvečer je bil zaključek devetdnevne z govornikom, ki ga je imel g. profesor Filip Terčelj. V nedeljo so bile ev. maše od pol. 11. Slovesno sveto mašo ob devetih je opravil g. stolni kanonik Franc Koretič. Popoldne ob štirih je imel govor g. prof. Rudolf Hanzelič, po govoru je bilo darovanje za cerkev, pete litanije in blagoslov. V obeh cerkvah se je udeležila lepih slovesnosti velika množica vernega ljudstva.

Drobne gospodarske

Finski proračun. Za bodoče finančno leto so finški dohodki proračunani na 18,3, izdatki pa na 18,2 milijarde mark. Posojila bodo dala 5,3, davki pa 10,6 milijarde mark. Za popravilo vojne škode bo izdanih 4,5 milijarde, za povišanje plač uslužbencem pa 0,6 milijarde. V preteklem proračunskem letu so znali dohodki, oz. ravnotoliko izdatki 11 milijard, od katerih je bilo 7,6 milijarde pokritih z davki in 2,3 milijarde s posojili.

Plačilni promet v Grčiji. Grška narodna banka je sklenila radi vedno bolj naraščajočih potreb plačilnega prometa dati v promet bankovce po 5000 drahem.

Drug za drugim padajo partizanski komandanti. - Komunistični voditelji beže od svojih oddelkov. - Komunistične tiskarne se odkrivajo... Samo naivneži še verjamejo v moč komunizma.

vali, toda dramatikov te snovi ne poznamo! — V slovenski književnosti pa je to gotovo tudi snovna novost in vredna poudarka zlasti v sedanjem času, ko vsi s tako vero in zaupanjem molimo Gospodovo molitev. Gregorin nam bo pokazal nekaj prizorov v življenju, v katerih se Kristusova evanđeljska beseda učlovečuje in nas odrešuje, pa tudi kako se ji tudi zoperstavljajo temne moči, ki pa jih luč presveti. Vse to pa z močjo pravega dramatika in odrskega oblikovalca življenjskih trenj. — Svojem prejšnjim znanim dramam iz Jezusovega časa je dodal sedaj novo delo, o katerem želimo, da bi na odru zaživelo z osvajajočo močjo.

garno. Bil je skrajni čas. Toliko, da sem dobil še odprto.

Prelelet sem dolgo vrsto knjig in obstal ob zajetni. Na njenem hrbtu sem bral: Perri, li discepolo ignoto. Izvlekel sem jo. Reklamni ovitek je govoril o novem »Quo vadis«. In se sem bral pod naslovom: »Romanzo storico del tempo di Gesù« — zgodovinski roman iz Jezusovih časov. Nič več nisem dalje gledal in izbral. Z »Neznanim učencem« sem odšel, ga doma prelistal in, ker ni bilo časa, da bi ga v celoti prebral, sem sedel in začel prevajati... Drugo jutro sem odnesel prva poglavja prvega dela in dvomil, da bi »Slovenec« prevod prinašal. Pa je popoldne le izšel in potem od dne do dne in vzbujal vedno večje zanimanje...

Da, Perrijev »Neznani učenec« je vreden vsega zanimanja. Grandiozno delo je, ki kaže, s kako resnostjo se je zaničal in življal pisatelj v najpomembnejšo dobo človeške zgodovine, v dobo velikega pričakovanja rešitve, ko je rimeka virtus propadala in propadla in je vse živelo v slutnji nečesa velikega, kar naj bi prerodilo svet in mu prinelo pravo srečo. Iz blodenj in zmed starega Rima, ki ga pisatelj zgodovinsko verno podaja z vsemi kričečimi barvami, ob katerih bi kdo kar zamižal, da bi jih ne videl, vseeno junak z junakinja — oba sta otroka svojega časa — in iz teme ob Tiberi preideta v svetlobo, ki je vzšla in se razlivala ob Jordanu, ter našla v Njem, ki je Luč, svojo rešitev... Zgodovinsko ozadje, pokrajina, vse osebe, pa naj so iz poganskega sveta ali iz judovskega ali iz Jezusovega kroga, vse je tako živo in neposredno zajeto v prepletajočih se napeto zanimivih dogodkih, ki ostanejo človeku za vedno v spominu prav do poti v Emaus, ko čutimo tudi mi potrebo ponoviti pisateljem po dvajsetih stoletjih

beseđe onih dveh učencev: »Gospod, ostani z nami, zakaj proti večeru gre...«

»Neznani učenec« je prva knjiga, po kateri spoznamo Slovenca novega sodobnega italijanskega pisatelja Francesca Perrija, ki si je utrl že pot v svetovno slovestvo.

Rodil sem se v Careri, majhnem trgu Kalabrije, 15. julija 1885 v kmečki družini, katere rod sega v davnilno. Po končani srednji šoli v naši provinci sem se vpisal na juridično fakulteto v Torinu, po doseženem doktoratu pa sem se vpisal na filozofsko fakulteto v Paviji in poslušal moderno filologijo. Leta 1916 sem se odpovedal oprostitvi, do katere sem imel pravico, ter šel prostovoljno v vojsko k artileriji in se udeležil vseh bitk v letih 1917—1918.

Ko sem bil 1919 odpuščen in se poevetil nekaj časa pravnemu in časnikarskemu poklicu, sem se nato ves predal književnosti in leta 1927. uspel s svojim romanom »Emigranti«, ki je dobil nagrado Akademije Mondadori v znesku 20.000 lir. Roman je dosegel evropski uspeh in bil brž preveden v Rusiji, Ameriki in v Angliji, pripravlja se holandski in nemški prevod, ki kmalu izide. »Neznani učenec« pa je izšel v madžarščini, češčini, francoščini in španščini.

Z velikim veseljem pišem tudi za mladino.

Tako mi je pisatelj poslal te skope podatke o svojem življenju in delu.

Prvo pozornost je vzbudil s svojo vojno pesnitvijo »La rapsodia di Caporetto«, ki je izšla že v tretji izdaji, vendar si je pridobil pravi sloves z »Emigranti«. V tem romanu je zajel z vso slikovitostjo žitje in bitje svojih rojakov Pandurežev,

ki se v svoji revščini borijo doma proti velikašem za pridobitev in izrabljanje občinskega sveta in so potem, ko ne uspejo, prisiljeni skoraj vsi moški iz vasi iskati rešitev iz stiske v Ameriki, od koder se vrne Blefarjev sin Jozua okužen ter onesreči še svojo nevesto.

Isto pokrajinsko obeležje in iste ljudi srečujemo tudi v »Zgodbah iz Aspromonte« (Racconti di Aspromonte), medtem ko je mladini napisal roman »Lepa pravljica« (Favola Bella). Zadnje Perrijevo delo je »Capitan Bavastro«.

Slovenskega prevoda »Neznanege učenca« je Perri zelo vesel ter je izrazil svojo globoko hvaležnost prevajalcu, »che volle portare alla conoscenza della cristianissima anima Slovena quel mio messaggio d'amore e di fraternità umana«. Prepričan sem, da bodo naročniki »Slovenčeve knjižnice« to veliko poslanico ljubezni in človečanskega bratstva z veseljem sprejeli, kar so pokazali že, ko je »Neznani učenec« izhajal v »Slovenčevem« podlistku.

J. Lovrenčič.

Kulturni drobiž

Najbolj razširjena slovenska knjiga je gotovo brošura: Kristus kraljuj!, ki jo je pred leti napisal prelaj Janez Kalan. Doslej je izšla že v italijanski, slovenski, hrvaški, nemški, poljski, in francoščini. — Prevedena je že v angleščino, in sicer v Južni Afriki, kjer čaka izdaja. Najbolj pa je razširjena v španščini ter je izšla sedaj — kakor poroča g. Ignacij Ozmeč v zadnji številki Salezijanskega vestnika — v Mehiki že v — 5. izdaji! To je gotovo rekord, ki ga je doživela slovenska knjiga ter moremo pri tem gošpodu prelaju samo čestitati!

Kip rožnovenske M. B. pri uršulinkah. V uršulinski cerkvi je za rožnovensko nedeljo bil privrkat izpostavljen v čiščenje baročni kip M. B. Izhaja iz nekdanje dominikanske cerkve v Capo d'Istria. Po zatrtju samostana je prišel v last grofov Borisi, ki so ga l. 1896. darovali uršulinkam. — Kip bo v cerkvi do srede,

485

Le nesrečni mladenič Davorin se ni dal ukrotiti Almiri. Le on je vedno govoril o njej, naštevajoč ji čestokrat njene pregrehe. Toda na Davorina se niso ozirali, njemu ni nihče veroval. V zadnjem času ga je spravila celo Almira izpod Serajnikove strehe. Davorin je živel nato kot berač, hedeč od hiše do hiše, da se je lahko preživel. Hudo ponižanje za hrabrega fanta.

486

Prišel je dan poroke. Bogate priprave so se bile napravile za gostijo. Še večja bogatija in potrata se je videla sedaj, kakor takrat, ko se je Mirko ženil z Miklovo Zalo. Vsi sosede od blizu in daleč so prišli kot svatje na gostovanje. Tudi radovednih prežarjev ni manjkalo in samo po sebi se razume, da tudi berači in postopači niso pustili tako priliko.

487

Tako je bilo mnogo sveta v Svetnah v Rožu. Ob pot in ceto, ki vodi v cerkev, so se postavljali ubožci, da bi prejeli kak milodar od bogate neveste in srečnega ženina. Tudi pri peči v hiši in pri vratih v vežo so posedali, željno pričakujoč dobrega grizljaja. Saj je Mirko najuglednejši gospodar v vasi in tudi najbogatejši, pa tudi nevesta je bogata, da kaj!

V globoki žalosti sporočam vsem sorodnikom in prijateljem, da je v 30. letu starosti umrl moj ljubljani, dobri, nepozabni soprog, brat, gospod

Nande Mamilovič

Pokopali smo ga v soboto, 3. okt., na pokopališče v Šmihelu. Novo mesto, 3. oktobra 1942. Žalujoča: Milka, soproga

Objave

Za trdiko Anton Kovačič splošno pečarstvo, se vsa naročila sprejemajo v restavraciji »Sestica« pri blagajničarki. — Prosim stranke, da se poslužujejo tega naslova.

Prodamo

Heraklitne plošče

ima na zalogi

Jos. R. PUH, Ljubljana, Graška ulica 22, telefon 25-13.

MOLTA DELLA COMICITA' che — MNOGO KOMIKE, ki jo je

ALDO FABRIZI

profonde nel suo film — natrosil v svojem filmu

„Avanti c'è posto“

la troverete condensata nel DISCO — dobiti zgoščene na PLOŠČI

C. E. T. R. A.

IL TRAMVIERE - Parte I-II DD 10104

Il maggiori successi di ALDO FABRIZI sono incisi su dischi C. E. T. R. A.

Največji uspehi ALDO FABRIZI-JA so prenešeni na plošče C. E. T. R. A.

PRODUTTRICE — PROIZVODNJA

„S. A. C. E. T. R. A.“ VIA ARSENALE, 17 TORINO

Mali oglasi

Službe

Dobe:

Kmetko dekle

pridno, pošteno, snažno, varčno, verno, ki je večja gospodinjstva, v starosti 17 do 18 let, sprejemem v stalno službo. — Hrana, obleka po dogovoru — tudi zakon ni izključen. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dekle« št. 5475.

Kupimo

Stroj za krpanje vreč

kupim. — Alojz Grebenč, Sv. Petra cesta 33.

Divji kostanj

60 cent. kg. — Zelščica in zelenjave ter suhe in sveže gobe ugodno prodaje pri »A&P« Vidovdanska cesta šte. 18.

Skubelni stroj

dobro ohranjen (Abricht-hobelmaschine), v možnosti širina 40 cm, kupim takoj — Skrdelj Vinko, Novo mesto.

Naročajte in širite »Slovenca« !

UREDNIKI »SLOVENCA« IN »SLOVENSKEGA DOMA«

SPOROČAJO, DA JE PO HUDEM TRPLJENJU V NEDELJO, DNE 4. OKTOBRA ZVEČER IZDIHNIL NJIHOV TOVARIS

JANEZ GREGORIN

KNJIŽEVNIK

VSEM ZNANCEM IN PRIJATELJEM GA PRIPOROČAMO V MOLITEV IN BLAG SPOMIN!

POGREB BO V TOREK OB POL ŠTIRIH POPOLDNE Z ŽAL, KAPELICA SV. ANDREJA, NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU.

A. Fogazzaro:

4

Palača ob jezeru

Nastal je kratek molk.

»Ste iz Nassaua.«

»Da, a pustiva to. Preveč žalostne stvari so to, da bi govorila o njih. Zdaj nočem žalostnih misli, ker sem vesel. Srečen sem, ker ste mi vi neizmerno všeč. Da, da, da, da.«

Kimaj je, kakor da bi imel vzmet v vratu. Oči so se mu iskrale v smehu.

»Saj ne boste še odpotovali jutri?« je vprašal.

»Ne vem. Brez dvoma pa bi to želel.«

»Oh, gospod grof vam gotovo ne bo dovolil.«

»Zakaj?«

»Ker vas ima zelo rad, kakor se mi zdi.«

»Če pa me niti ne pozna!«

»Uuuuuuh, fffff!« je zapiskal Steinegge in popolnoma zaprl oči. Sklonil se je tako nisko, da se je z brado skoraj dotikal krožnika, roke pa je iztegnil pod mizo.

Bil je v tem trenutku podoben palčku.

»Me torej pozna?« je vprašal Silla.

»Mislim, da mi je danes govoril najmanj eno uro o vas.«

»In kaj vam je povedal?«

»Ah!« je vzkliknil tajnik, se zravnaval in dvignil roke proti stropu. »Nimam še tako daleč, gospod, nisem še tako daleč. Mnogo prostora je še za vino Sassella med vašim vprašanjem in mojim odgovorom.«

Pograbil je dve steklenici, ju potežkal, nato ju je stresel in zopet postavil na mizo. Bili sta prazni.

»Nič več ni prijateljstva.« je dejal in vzdihnil: »nič več odkritosti, ne srca. Morda je bolje, da odideva spat, gospod.«

Čeprav je na stopnišču med prvimi in drugim nadstropjem ura bila pol dveh, ko se je Silla znašel v sobi, ki so mu jo odkazali, ni bil niti malo zaspan. Stal je nepremično in gledal plamenček sveče, kakor da bi ta svetloba mogla razpršiti meglo v njegovih možganih. Nenadoma pa se je zdrnil, vzela svečo in začel hoditi po sobi. To potovanje je bilo morda manj poučno kakor ono grofa de Maistre, a mnogo bolj razburljivo. Soba je bila velika, visoka in štirioglasta. Velika postelja iz rezljanega lesa; nasproti postelje je med dvema oknom stala velika skrinja, pokrita z belim marmorjem. Med skrinjo je v pozlačenem okvirju bila neka nejasna podoba, pol v senci pol osvetljena, ki se je premikala s svečo v roki. V drugem kotu je bila pisalna miza. Tu pa tam so stali široki naslanjači. Vse to je odkrila svetloba, ki se je premikala ob stenah, zdaj naravnost, zdaj v vijugah, zdaj se je dvigala, zdaj zopet zmanjševala kakor kaka prikazen. Nad posteljo je visela čudovito lepa glava angela. Na napol odprtih ustnicah, po razširjenih nosnicah in po skoraj nasilnem pogledu je bilo mogoče spoznati, da moli. Videti je bilo, kakor da bi na teh blazinah ležali veliki grešniki in da medtem ko ti spijo, ko prenehajo grešne misli in dejanja, nek usmiljen duh prosi Boga zanje. Zdelo se je, kakor da bi se plamen sveče v Sillovi roki ne mogel odtrgati od slike. Za hip se je s silo odtrgal, a se je prav kmalu zopet vrnil k njej, šel preko nje od desne na levo, od zgoraj navzdol. Nato se je zopet odtrgal, a le zato, da je ponovil isto pot, kakor prej, kakor da bi bila ta začrtana v zraku. Zdal pa se je nekaj spremenilo. Ko je svetloba dospela do onega okvirja nad skrinjo, se je zopet pojavila ona nenavadna podoba, ki pa zdaj ni gledala več radovedno kakor prvič, pač pa je v njenem

pogledu bila ginjenost in začudenje. Če bi to zrcalo moglo ohraniti vse podobe, ki so se kdaj odražale v njem, bi se med drugimi pojavila glava neke ženske z žalostnim izrazom in vesela glavička nekega otroka, ki sta si bili po potezah in po izrazu oči zelo podobni. Kakor se v mirni vodi odraža včasih v smejočem se jutru podoba okoli stoječih gora, tako pa megle vse zakrije in zatemni, pozneje pa se ta zopet umakne in znova se vidijo vrhovi še bolj razločno, tako se je v tem zrcalu po mnogih letih pojavila slika onega dečka, le da je ta obraz bil zdaj mladeniški.

Silla se je okrenil, se ves trepetajoč približal postelji in jo dolgo gledal. Postavil je svečo na tla, sklenil roke in se sklonil, da poljubi mrzel in svetel les. Nato se je dvignil in stekel k vratom, ne da bi vzel svečo. Nek slepi nagon ga je silil, da bi še ta hip poiskal grofa in govoril z njim. A vse naokoli je bilo tiho in mirno. Slišalo se je samo tiktakanje ure. Gospod Steinegge je brez dvoma že bil v postelji. Sicer pa ali bi on znal odgovoriti? Silla se je previdno vrnil v sobo. Ob svitu sveče, ki je stala na tleh, je postelja bila podobna veliki črni kocki. Če bi kdo ležal na njej, bi ga ne bilo mogoče videti. Silla je v domišljiji videl na njej neko osebo, ki je nekoč ležala tu. Predstavljal si jo je bolno, spečo, a živo. Po prstih se je približal postelji in se vrgel nanjo z razprostrtimi rokami.

Spala je drugje, v bolj majhni sobi in na bolj mrzli postelji, njegova čista in močna mati. Njemu pa se je zdelo, da čuti njeno bližino. Vračali so se mu v srce otroški spomini na posteljo, na sobo, ne duh škatic iz sandalovine, ki je bila njegovi materi tako draga, ne njene besede, ne besede tistih, ki so prebivali z njo, na njen dragi obraz ob raznih prilikah življenja. Ko se je zopet dvig-

nil in vzel svečo ter pogledal okrog sebe, se mu je zdelo nemogoče, da ni že prvi trenutek spoznal slike, stolov in zrcala, ki so ga vsi gledali in grajali za to.

Kako to, je mislil Silla, kako to, da je pohištvo iz nekdanje materine sobe bilo tukaj, v neznani hiši, v posesti človeka, čigar obraza še nikdar ni videl, kakor tudi še nikdar ni slišal njegovega imena? Res je bilo to pohištvo prodano več let pred smrtjo njegove matere in grof d'Ormeno jih je lahko slučajno kupil. Slučajno? O ne, to ni bilo mogoče!

Sedel je k pisalni mizi, vzel iz listnice pismo velike oblike in večkrat z veliko pozornostjo prečital njegovo vsebino, ki je bila sledeča:

R . . . . . 10. avgusta 1871.

»Gospod!

Še nikdar se nisva videla in bržkone tudi niste nikdar slišali mojega imena, čeprav pripada stari italijanski rodovini, ki ga je vedno nosila kakor se spodobi, doma in zunaj, peš in na konju. Vendar pa je za naju oba potrebno, da se pogovorila. Ker imam že devet in petdeset let, morate Vi priti k meni.

Pojutrišnjem zvečer boste našli kočijo pred kolodvorom v . . . . . na progi Milan—Camerlata. V moji hiši boste našli gostoljubje, brez pretirane vpljudnosti, kakršno uporabljam za svoje najbolj zveste prijatelje. Ti pa so tako ljubezni, da spoštujejo moje navade. Dovoljujem si povedati Vam, da je ena izmed teh navad ta, da odprem okno, če se kadi iz peči, če pa kadi človek, odprem vrata.

Pričakujem Vas, gospod, v svoji samotni.

Cezar d'Ormeno.